

Analýza veřejného mínění k případnému rozmístění prvků protiraketového systému na našem území

Ministerstvo zahraničních věcí ČR

10. května 2007

Fakta na dosah

Obsah

ANALÝZA VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ K PŘÍPADNÉMU ROZMÍSTĚNÍ PRVKŮ PROTIRAKETOVÉHO SYSTÉMU NA NAŠEM ÚZEMÍ.....	1
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR.....	1
METODIKA.....	3
STRUKTURA SOUBORU.....	4
HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	6
DETAILNÍ ANALÝZA	7
1. OCHRANA ČR PŘED HROZBOU ŠÍŘENÍ BALISTICKÝCH RAKET	7
2. SOUHLAS S UMÍSTĚNÍM RADAROVÉ STANICE NA ÚZEMÍ ČR.....	8
3. VYJEDNÁVÁNÍ ČESKÉ VLÁDY O MOŽNÉM UMÍSTĚNÍ RADAROVÉ STANICE MONITORUJÍCÍ PŘÍPADNÉ OHROŽENÍ RAKETAMI	11
4. DŮVĚRYHODNOST POLITIKŮ.....	13
5. KLÍČOVÉ OBLASTI PRO VOLEBNÍ ROZHODOVÁNÍ.....	14
DOTAZNÍK.....	15

Metodika

Firma Factum Invenio provedla exkluzivně pro potřeby Ministerstva zahraničních věcí ČR opakované šetření týkající se postojů veřejnosti k případnému rozmístění prvků protiraketového systému na našem území.

Výzkum byl realizován v rámci omnibusového dotazování, které provedli vyškolení tazatelé.

Dotazování proběhlo ve dnech 26. dubna až 2. května 2007 na reprezentativním vzorku 963 občanů České republiky starších 18 let, získaném kvótním výběrem podle pohlaví, věku, úrovně dosaženého vzdělání, velikosti místa bydliště a regionu.

Data přenesená na počítačová média byla prověřena systémem logických a statistických kontrol, který Factum Invenio používá pro odhalení nesrovnalostí a nekonzistencí údajů v primárních dokumentech. Statistické výpočty byly provedeny souborem programů SPSS for Windows.

Z výzkumu se vydává tato závěrečná zpráva, jejíž součástí je tabulková příloha, obsahující tabulky třídění odpovědí na všechny meritorní otázky. V rámci hlavní studie jsou komentovány pouze statisticky významnější rozdíly. Tyto statisticky významné odchylky jsou na 95 % hladině významnosti.

Metodika zpracování výzkumu odpovídá standardům sdružení SIMAR a ESOMAR.

Struktura souboru

		Celkem	
		N	sl. %
Celkem		963	100,0
Pohlaví	Muž	467	48,5
	Žena	496	51,5
Věk	Do 29 let	210	21,8
	30-44 let	259	26,9
	45-59 let	257	26,7
	60 a více let	237	24,6
Vzdělání	Základní – nevyučen	59	6,1
	Základní - vyučen	325	33,8
	Střední bez maturity	166	17,2
	Střední s maturitou	314	32,6
	Vysokoškolské	99	10,3
Ekonomická aktivita	Dělník, prodavač, řidič ap.	299	31,1
	Úředník, technik, zdravotník, právník ap.	195	20,3
	Podnikatel, živnostník	74	7,6
	Rolník	4	0,4
	Student, učeň	51	5,2
	Žena v domácnosti	16	1,7
	Důchodce	257	26,7
	Nezaměstnaný	68	7,1
Hrubý příjem domácnosti	Do 10.000,- Korun	80	8,3
	10.001,- až 15.000,- Kč	88	9,1
	15.001,- až 20.000,- Kč	160	16,6
	20.001,- až 25.000,- Kč	121	12,5
	25.001,- až 30.000,- Kč	101	10,5
	30.001,- až 40.000,- Kč	164	17,0
	40.001 Kč a více	116	12,0
	Odmítl	133	13,8
Kraj	Praha	118	12,3
	Středočeský kraj	107	11,1
	Jihočeský kraj	57	5,9
	Píseňský kraj	52	5,4
	Karlovarský kraj	28	2,9
	Ústecký kraj	75	7,8
	Liberecký kraj	38	3,9
	Hradecký kraj	52	5,4
	Pardubický kraj	49	5,1
	Kraj Vysočina	48	5,0
	Jihomoravský kraj	107	11,1
	Olomoucký kraj	59	6,2
	Zlínský kraj	56	5,8
	Moravskoslezský kraj	117	12,1

Velikost místa bydliště	Do 499 obyvatel	54	5,6
	500-1999 obyvatel	160	16,6
	2000-4999 obyvatel	136	14,1
	5000-19999 obyvatel	186	19,3
	20000-99999 obyvatel	225	23,3
	Přes 100000 obyvatel	202	20,9
Socioekonomická klasifikace ESOMAR	A-highest	80	8,3
	B	71	7,3
	C1	130	13,5
	C2	188	19,5
	D	152	15,8
	E1	282	29,3
	E2	33	3,4
	E3-lowest	27	2,8

Hlavní zjištění

Téměř tři pětiny lidí (56 %) se „určitě“ nebo „spíše“ domnívají, že Česká republika by měla být chráněna proti raketové hrozbě. Třetina lidí (33 %) takovou ochranu nepovažuje za důležitou.

Přes toto zjištění by s umístěním radarové stanice monitorující případně ohrožení nyní „rozhodně“ nebo „spíše“ souhlasila pouze necelá třetina obyvatel ČR (30 %). Proti umístění radaru se „spíše“ nebo „rozhodně“ staví tři pětiny lidí (61 %).

Záštita NATO by souhlas s umístěním radarové stanice poněkud zvýšila, nejedná se však o dramaticky významný posun. S touto variantou souhlasí celé dvě pětiny lidí (38 %), proti je polovina veřejnosti (51 %).

Téměř polovina lidí (47 %) zastává názor, že při rozhodování o případném umístění radaru monitorujícího ohrožení by vláda ČR měla brát v úvahu především bezpečnostní hledisko. Čtvrtina (24 %) občanů se domnívá, že vláda by měla brát v úvahu zejména dopady na život obyvatel regionu, kde by byl radar umístěn.

Vláda ČR by měla za zapojení naší země do systému protiraketové obrany po USA požadovat zvýšené bezpečnostní záruky (61 %) a záruky, že radarová stanice nemá negativní dopad na životní prostředí (48 %).

Za nejdůvěryhodnějšího politika z hlediska svých názorů na umístění radarové stanice je veřejností považován prezident Václav Klaus (52 %). Jeho názory jsou zároveň nejméně často považovány za nedůvěryhodné (37 %). Názory ostatních politiků již nemají mezi veřejností většinovou důvěru.

V případě volebního rozhodování by v současné době převažovala „domácí“ témata. Mezi pět témat, podle kterých se lidé rozhodují pro určitou stranu, byla nejčastěji vybrána reforma zdravotnictví (71 %), důchodová reforma (60 %), problematika nezaměstnanosti (60 %) a boj s kriminalitou (52 %). O páté místo se dělí bytová problematika (46 %) a daňová reforma (44 %).

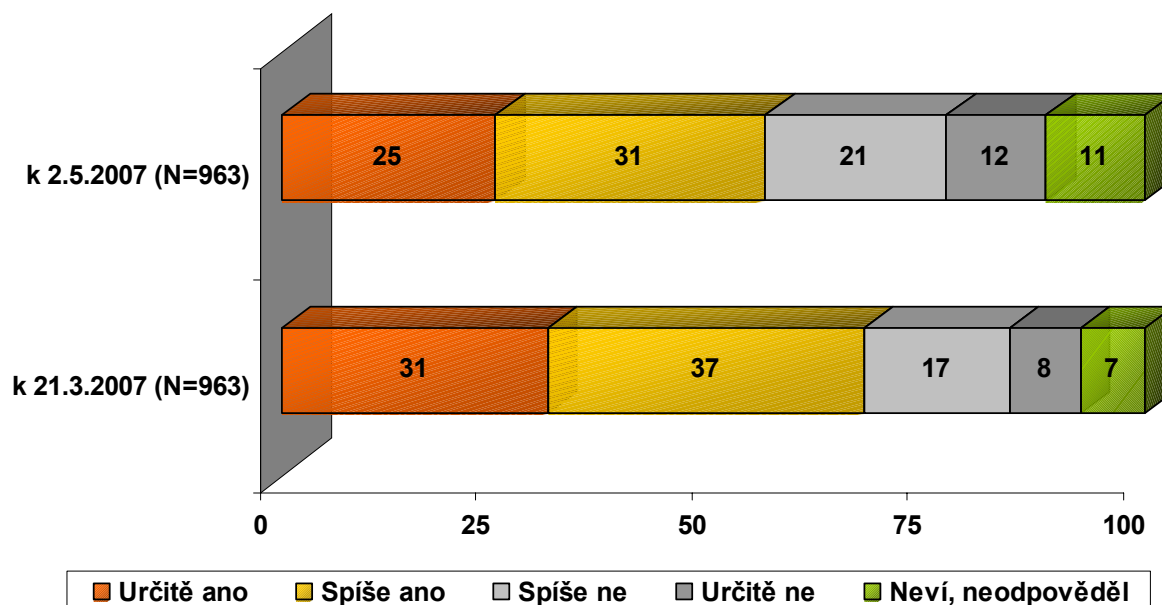
Detailní analýza

1. Ochrana ČR před hrozbou šíření balistických raket

Téměř tři pětiny lidí (56 %) se „určitě“ nebo „spíše“ domnívají, že Česká republika by měla být chráněna proti raketové hrozbě. Třetina lidí (33 %) takovou ochranu nepovažuje za důležitou. Přibližně jeden člověk z deseti neumí tuto otázku zodpovědět.

Oproti březnu 2007 se snížil podíl lidí, kteří považují ochranu ČR proti raketové hrozbě za důležitou.

Je důležité, aby ČR byla chráněna proti raketové hrozbě?
(data v %)

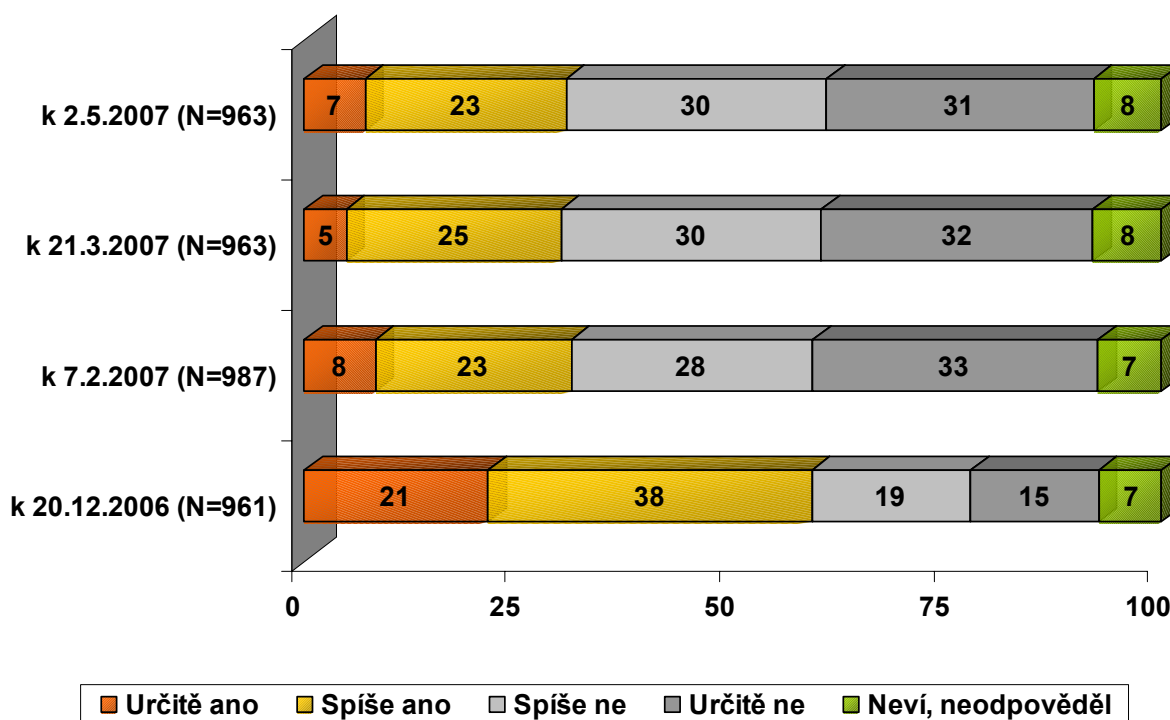
Za důležitou považují ochranu ČR před balistickými střelami nejčastěji příznivci ODS (72 %). Méně často považují takovou ochranu za důležitou zejména příznivci ČSSD (40 %) a KSČM (49 %).

2. Souhlas s umístěním radarové stanice na území ČR

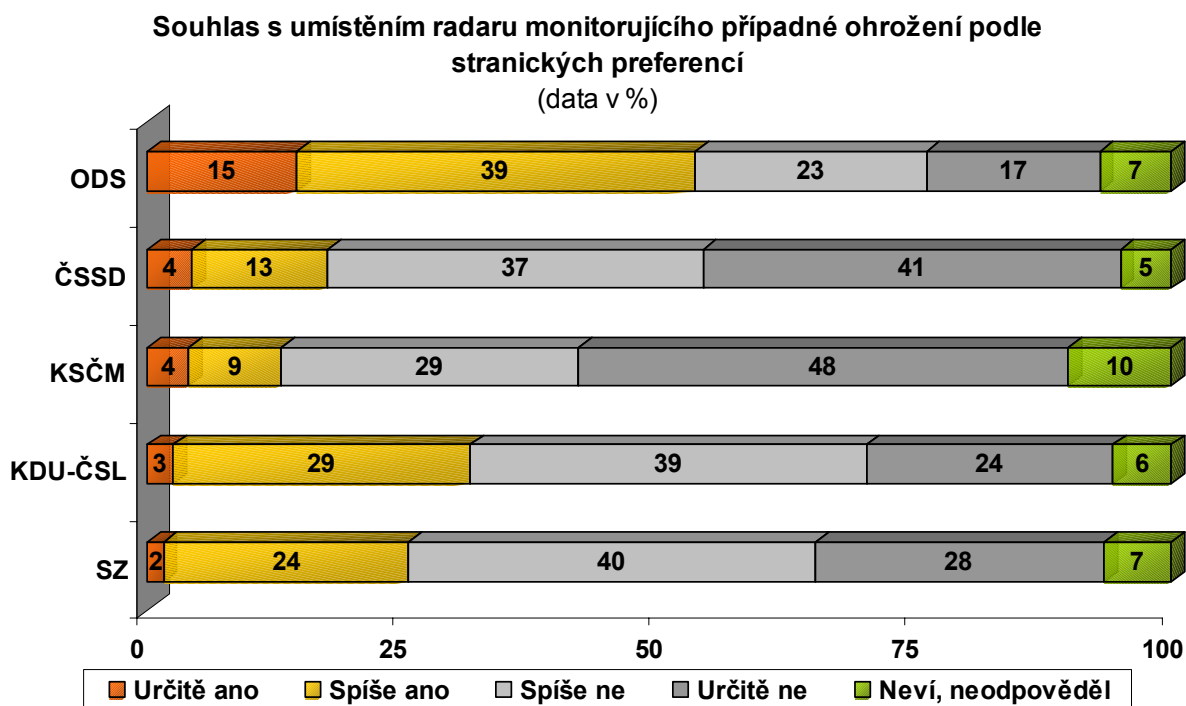
S umístěním radarové stanice monitorující případné ohrožení by nyní „rozhodně“ nebo „spíše“ souhlasila necelá třetina obyvatel ČR (30 %). Proti umístění radaru se „spíše“ nebo „rozhodně“ staví tři pětiny lidí (61 %). Pouze 8 % lidí nemá na tuto otázku utvořený názor.

Podíl lidí, kteří souhlasí s umístěním radaru, se v souvislosti s oficiální žádostí USA a následnou veřejnou debatou významně snížil (prosinec 2006 – 59 %). Naopak se významně zvýšil podíl lidí, kteří nyní umístění radaru odmítají (prosinec 2006 – 34 %). Mezi únorem a květnem již nedošlo ve veřejném mínění k žádným dalším významným posunům, budoucí pohyb bude zřejmě záviset na vyjednaných podmínkách umístění radarové stanice.

Souhlas s umístěním radarové stanice monitorující případné ohrožení
(data v %)

Míra souhlasu s umístěním radarové stanice na našem území souvisí zejména se stranickými preferencemi. S umístěním radaru vyjadřují souhlas nejčastěji příznivci ODS (54 %). Nesouhlas s umístěním radaru je velmi silný zejména mezi příznivci ČSSD (78 %) a KSČM (77 %).

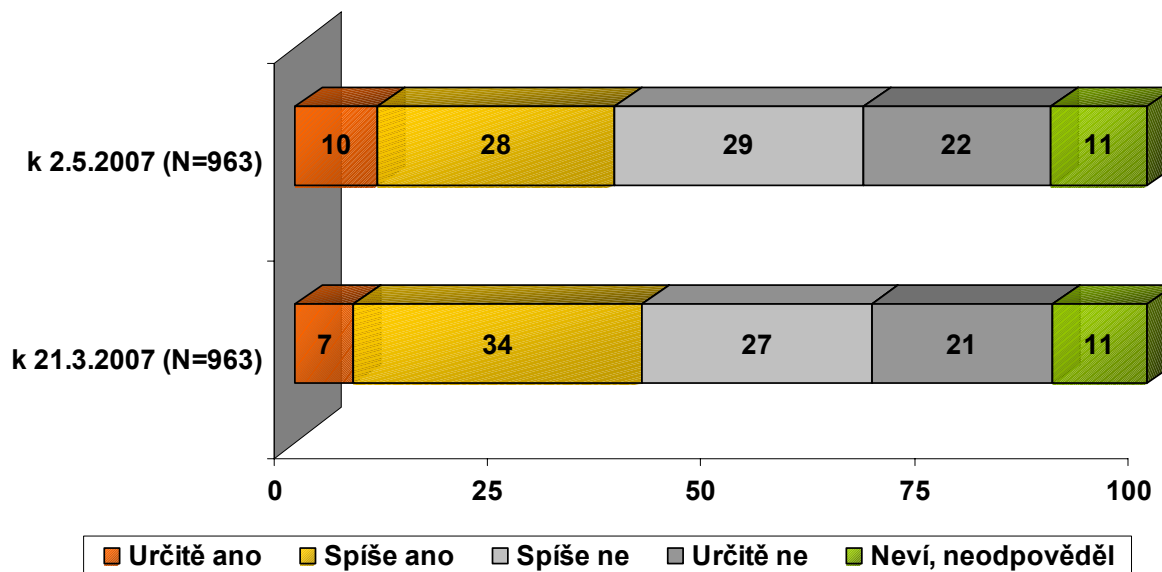

Nesouhlas s umístěním radaru deklarují dále hlavně lidé v důchodovém věku (70 %), naopak pro jsou mírně častěji mladí lidé (37 %).

Záštitou NATO by souhlas s umístěním radarové stanice poněkud zvýšila, nejedná se však o dramaticky významný posun. S touto variantou souhlasí necelé dvě pětiny lidí (38 %), proti je polovina veřejnosti (51 %). **Je otázkou, do jaké míry by se posunul souhlas, pokud by bylo umístění „posvěceno“ Evropskou unií, jejíž jednotlivé státy jsou zatím spíše proti projektu.**

Souhlas s umístěním radarové stanice pod záštitou NATO

(data v %)

Souhlas s umístěním radarové stanice pod záštitou NATO vyjadřují častěji lidé s vysokoškolským vzděláním (47 %) a zejména příznivci ODS (60 %).

3. Vyjednávání české vlády o možném umístění radarové stanice monitorující případné ohrožení raketami

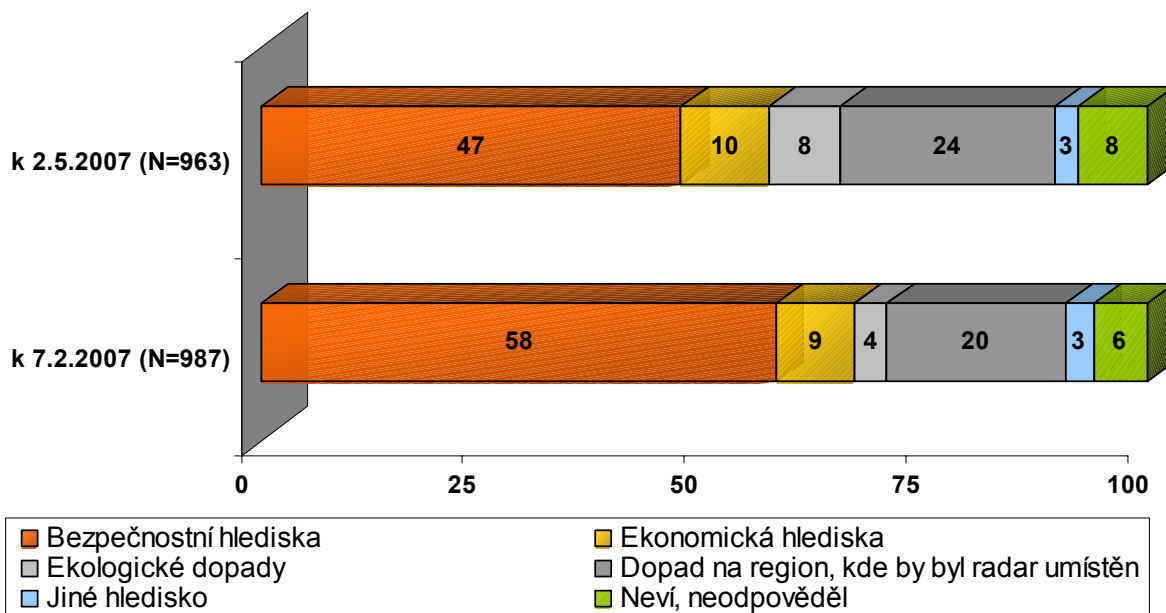
Téměř polovina lidí (47 %) zastává názor, že při rozhodování o případném umístění radaru monitorujícího ohrožení by vláda ČR měla brát v úvahu především bezpečnostní hledisko. Čtvrtina (24 %) občanů se domnívá, že vláda by měla brát v úvahu zejména dopady na život obyvatel regionu, kde by byl radar umístěn. Názor, že by vláda měla při svém rozhodování sledovat v první řadě ekonomické aspekty, zastává desetina lidí (10 %), necelá desetina lidí považuje za nejdůležitější zohlednění ekologických dopadů radaru (8 %).

Názor, že by vláda měla zohledňovat v první řadě nějaké jiné aspekty, se vyskytoval pouze okrajově (3 %). Mezi jinými aspekty bylo nejčastěji zmiňováno zohlednění názoru všech občanů (referendum).

Oproti únoru poklesla důležitost bezpečnostních aspektů, naopak narostl význam lokálních dopadů, ať již jde o dopady na život obyvatel regionu, kde by byl radar umístěn, nebo o dopady na životní prostředí.

Jaké hledisko by měla česká vláda při rozhodování o možném umístění radaru nejvíce zohledňovat?

(data v %)

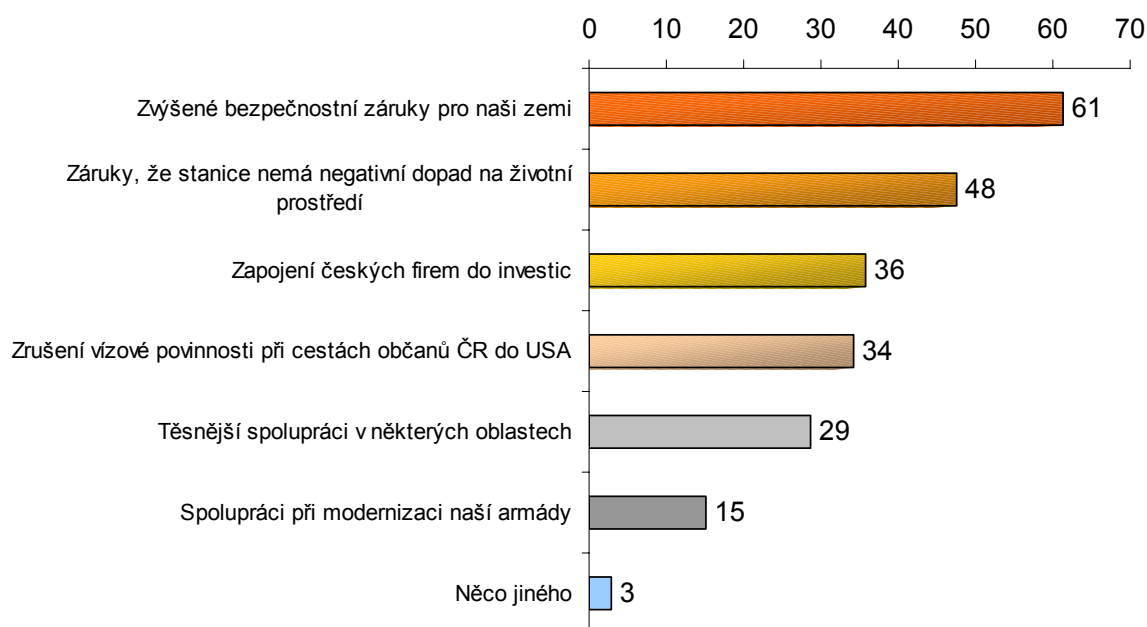
Nutnost zohlednění bezpečnostního hlediska zdůrazňují nejčastěji příznivci ODS (55 %).

Vláda ČR by měla za zapojení naší země do systému protiraketové obrany po USA požadovat zvýšené bezpečnostní záruky (61 %) a záruky, že radarová stanice nemá negativní dopad na životní prostředí (48 %). Ačkoli ekologické dopady nebyly v předchozí otázce považovány za nejdůležitější hledisko při rozhodování o umístění radaru, pokud lidé mohou jmenovat více požadavků současně, pak se dopad radaru na životní prostředí dostává na druhé místo.

Třetina lidí požaduje zapojení českých firem do investic souvisejících s vývojem protiraketového systému (36 %) a zrušení vízové povinnosti pro cesty do USA (34 %). Necelá třetina požaduje spolupráci s USA v dalších oblastech jako je věda a výzkum (29 %), nejméně je požadována spolupráce při modernizaci armády (15 %).

Co by měla vláda za zapojení naší země do systému protiraketové obrany po Spojených státech požadovat?

(N=963, údaje v %)

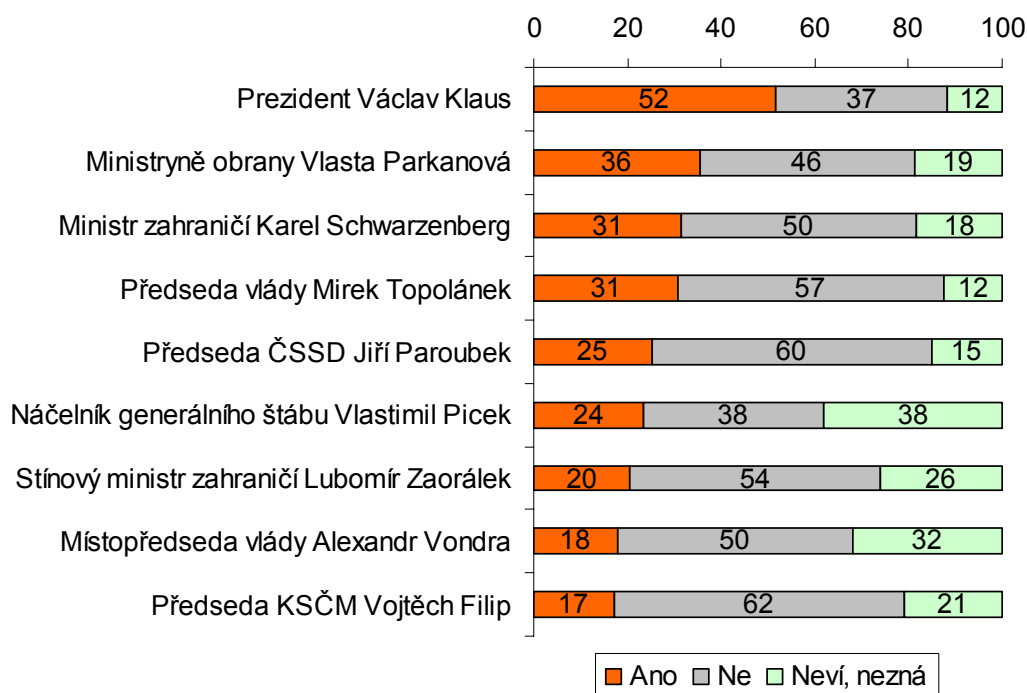
Lidé z velkých měst požadují častěji spolupráci při modernizaci naší armády (27 %) a zrušení vízové povinnosti při cestách českých občanů do USA (55 %).

4. Důvěryhodnost politiků

Za nejdůvěryhodnějšího politika z hlediska svých názorů na umístění radarové stanice je veřejností považován prezident Václav Klaus (52 %). Jeho názory jsou zároveň nejméně často považovány za nedůvěryhodné (37 %). Názory ostatních politiků již nemají mezi veřejností většinovou důvěru. Třetina lidí považuje za důvěryhodné názory ministryně obrany Vlasty Parkanové (36 %), ministra zahraničí Karla Schwarzenberga (31 %) a premiéra Mirka Topolánka (31 %), čtvrtina pak důvěřuje názorům předsedy ČSSD Jiřího Paroubka (25 %). Názory leaderů politických stran jsou však většinou obyvatel považovány spíše za nedůvěryhodné.

Důvěryhodnost názorů politiků na umístění radarové stanice na našem území

(N=963, údaje v %)

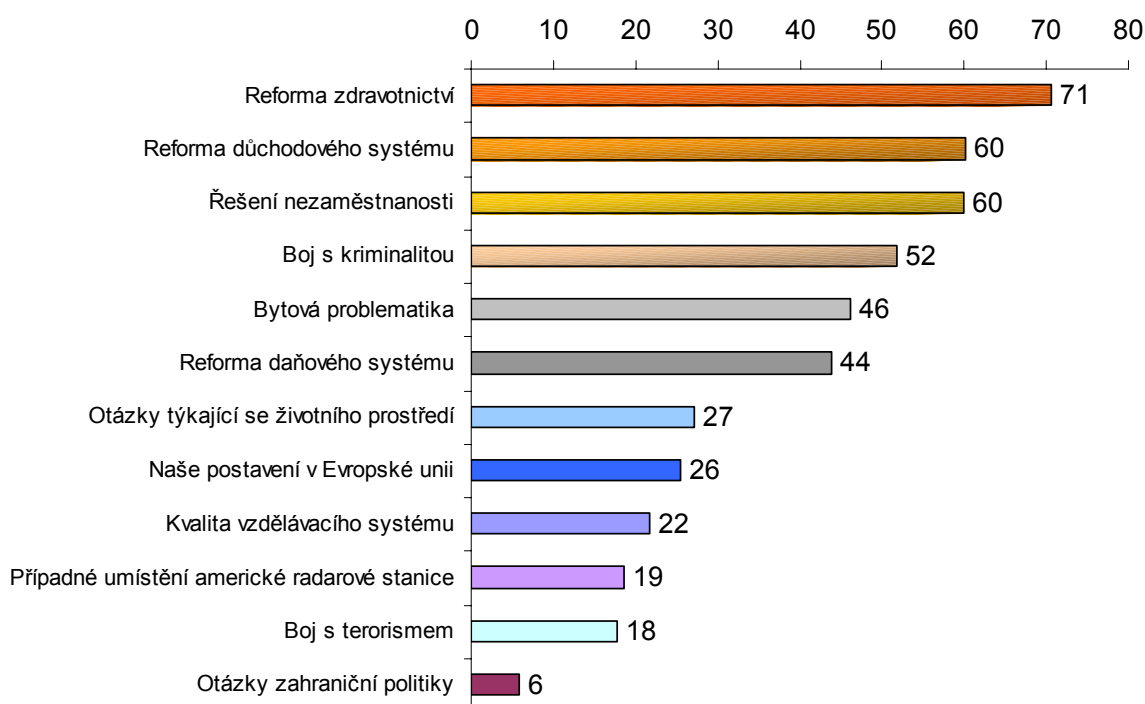
Důvěryhodnost jednotlivých politiků je určována zejména jejich stranickou příslušností – příznivci ODS důvěřují častěji Václavu Klausovi (81 %), Mirkovi Topolánkovi (64 %), Vlastě Parkanové (54 %) i Karlu Schwarzenbergovi (54 %). Příznivci ČSSD naopak častěji důvěřují Jiřímu Paroubkovi (56 %).

5. Klíčové oblasti pro volební rozhodování

V případě volebního rozhodování převažují „domácí“ témata. Mezi pět oblastí, které považují lidé při svém volebním rozhodování za klíčové, patří nejčastěji reforma zdravotnictví (71 %), důchodová reforma (60 %), problematika nezaměstnanosti (60 %) a boj s kriminalitou (52 %). O páté místo se dělí bytová problematika (46 %) a daňová reforma (44 %). Ostatní oblasti řadí mezi pět nejvýznamnějších z hlediska svého volebního rozhodování pouze užší „zájmové“ skupiny lidí, ať již se jedná o životní prostředí (27 %), naše postavení v EU (26 %), kvalitu vzdělávacího systému (22 %), případné umístění radarové stanice na území ČR (19 %) či boj s terorismem (18 %). Spíše na okraji zájmu veřejnosti jsou z hlediska volebního rozhodování otázky zahraniční politiky ČR (6 %).

Pět klíčových oblastí pro volební rozhodování

(N=963, údaje v %)

Případné umístění radarové stanice v ČR zařadili mezi pět nejvýznamnějších témat pro své volební rozhodování nejčastěji lidé v Praze (37 %) a ve velkých městech nad 100.000 obyvatel (30 %).

Pokud jde o stranické preference, mírně častěji zařadili umístění radarové stanice v ČR mezi pět nejvýznamnějších témat pro své volební rozhodování příznivci KSČM (27 %).

Dotazník

A1	V posledních letech dochází k šíření balistických raket v rizikové oblasti Blízkého a Středního východu. Považujete za důležité, aby byla Česká republika proti této raketové hrozbě chráněna?		
	Určitě ano	1	
	Spíše ano	2	
	Spíše ne	3	
	Určitě ne	4	
	NEVÍ, NEODPOVĚDĚL	5	

R2	Spojené státy se na nás v lednu tohoto roku obrátily s žádostí umístit na území České republiky radar monitorující případné ohrožení před balistickými raketami s dlouhým doletem.		
	Jaké hledisko by podle vašeho názoru měla česká vláda při rozhodování o možném umístění radaru nejvíce zohledňovat?		
	Bezpečnostní hlediska	1	
	Ekonomická hlediska	2	
	Ekologické dopady	3	
	Dopad na životy obyvatel regionu, kde by byl radar umístěn	4	
	Jiné hledisko	5	
	NEVÍ, NEODPOVĚDĚL	6	

POKUD V R2 UVEDL KÓD 5	
R2a	Jaké jiné hledisko máte na mysli?

A3	Co by měla podle vašeho názoru česká vláda výměnou za zapojení naší země do systému protiraketové obrany po Spojených státech požadovat?		
MOŽNO VÍCE ODPOVĚDÍ			
	a) Zvýšené bezpečnostní záruky pro naši zemi	1	
	b) Záruky, že radarová stanice nemá negativní dopad na životní prostředí	2	
	c) Zapojení českých firem do investic souvisejících s vývojem systému protiraketové obrany	3	
	d) Těsnější spolupráci v některých oblastech, např. ve vědě, výzkumu, vývoji nových technologií...	4	
	e) Spolupráci při modernizaci naší armády	5	
	f) Zrušení vízové povinnosti při cestách občanů ČR do USA	6	
	g) Něco jiného	7	
	h) NEVÍ, NEODPOVĚDĚL	8	

A4	Považujete názory následujících politiků k umístění radarové stanice na naše území za důvěryhodné?		
	Ano, důvěryhodné	1	
	Ne, nejsou důvěryhodné	2	
	NEVÍ, NEZNÁ JMÉNO	3	
a)	Prezident Václav Klaus	1 2 3	
b)	Předseda vlády Mirek Topolánek	1 2 3	
c)	Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg	1 2 3	
d)	Ministryně obrany Vlasta Parkanová	1 2 3	
e)	Náčelník generálního štábu Vlastimil Pícek	1 2 3	
f)	Místopředseda vlády Alexandr Vondra	1 2 3	
g)	Předseda ČSSD Jiří Paroubek	1 2 3	
h)	Stínový ministr zahraničí Lubomír Zaorálek	1 2 3	
i)	Předseda KSČM Vojtěch Filip	1 2 3	

A5	Souhlasil/a byste vy osobně s umístěním radarové stanice na našem území?		
	Určitě ano	1	
	Spíše ano	2	
	Spíše ne	3	
	Určitě ne	4	
	NEVÍ, NEODPOVĚDĚL	5	

A6	Diskuse o zapojení do amerického systému protiraketové obrany se vedou již několik let také na půdě NATO.		
	Jaký by byl váš názor na umístění radarové stanice na našem území v případě, že by byl projekt protiraketové obrany v budoucnu začleněn do obranných systémů NATO? Souhlasil/a byste?		
	Určitě ano	1	
	Spíše ano	2	
	Spíše ne	3	
	Určitě ne	4	
	NEVÍ, NEODPOVĚDĚL	5	

VP0.	Představte si, prosím, že by příští týden byly volby do Poslanecké sněmovny. Šel byste volit?		
	Rozhodně ano	1	
	spíše ano	2	
	spíše ne	3	
	nebo rozhodně ne ?	4	
	NEVÍ, NEUMÍ SE ROZHODNOUT	5	

P: PŘEDLOŽTE RESPONDENTOVÍ MALÉ ZALAMINOVANÉ KARTIČKY S NÁZVY JEDNOTLIVÝCH STRAN (VP1) ZKONTROLUJTE, ZDA JSOU VŠECHNY, T.J. CELKEM 7 KARTIČEK . POKUD NEVÍ, KÓDUJTE 98, POKUD BY NEŠEL VOLIT, KÓDUJTE 99.

VP 1.	Pokud byste šel volit, řekněte mi, prosím, kterou stranu byste volil. Vyberte z těchto karet.
-------	---

ODEBERTE RESPONDENTOVI MALÉ KARTIČKY A IHNEDE PŘEPOČÍTEJTE, ZDA JICH MÁTE VŠECH 7. TEPRVE POTOM PŘEDLOŽTE RESPONDENTOVI VĚTŠÍ ZALAMINOVANOU KARTU VP2.	
VP 2.	Řekněte mi prosím podle lístku, kterou stranu jste volil v posledních volbách do <u>Poslanecké sněmovny</u> , tj. v červnu 2006. UVEDE-LI JINOU STRANU – KÓD 97 POKUD UŽ NEVÍ, NEPAMATUJE SI, KÓDUJTE 98, NEVOLIL = 99.

PODEJTE ZAMÍCHANÉ KARTY	
A7	Při svém rozhodování, komu ve volbách dají svůj hlas, lidé zvažují různá kritéria. Vyberte prosím z těchto karet 5 oblastí, které považujete vy osobně při svém volebním rozhodování za klíčové.

Ve kterých oblastech jsou pro Vás názory stran a jejich představitelů klíčové. Vyberte 5 pro Vás nejdůležitějších.			
a)	Reforma zdravotnictví	1	
b)	Reforma důchodového systému	2	
c)	Naše postavení v Evropské unii	3	
d)	Reforma daňového systému	4	
e)	Bytová problematika	5	
f)	Řešení nezaměstnanosti	6	
g)	Případné umístění americké radarové stanice na území ČR	7	
h)	Boj s kriminalitou	8	
i)	Otázky týkající se životního prostředí	9	
j)	Boj s terorismem	10	
k)	Kvalita vzdělávacího systému	11	
l)	Otázky zahraniční politiky	12	